

پایش بازار انرژی

پویایی های بازار

قیمت نفت در هفته گذشته به افزایش خود ادامه داد. نفت برنت در روز جمعه به ۳۲,۷۵ دلار هر بشکه رسید. نفت وست تگزاس اینترمدییت به بالاترین مقدار خود یعنی ۲۹ دلار هر بشکه در دو ماه اخیر رسید. قیمت نفت های مختلف از روز سه شنبه پس از اعلام کشورهای عرب خلیج فارس مبنی بر کاهش بیشتر تولید خود افزایش یافت. در برخی از کشورها، وضعیت قرنطینه تا اندازه ای تسهیل شد که خود باعث رونق حمل و نقل و از سر گرفتن تولیدات صنعتی شده و قیمت نفت خام را تا حدی بالا برد. اما قیمت گاز طبیعی در هنری هاب با دو درصد کاهش به ۱,۶۵ دلار هر میلیون بی تی یو رسید. علاوه بر تاثیر کرونا بنظر می رسد که زمستان سال قبل زودتر از همیشه پایان پذیرفت.

تفسیر هفته

- ۱- وزرای نفت و انرژی کشورهای اوپک پلاس قرار است در ۱۰ ژوئن (۲۱ خرداد) مجدداً از طریق مجازی با یکدیگر ملاقات نموده و وضعیت بازار را بررسی نمایند. از ابتدای ماه مه ۲۰۲۰، توافق ۲۳ کشور متشکل از ۱۳ کشور عضو اوپک و ۱۰ کشور غیرعضو اجرایی شد. اوپک که در ماه آوریل مجموعاً ۳۰,۷۹ میلیون بشکه در روز تولید می کرد، متعهد شد که بیشتر از ۲۰,۶۰ میلیون بشکه در روز تولید نکند. ایران، ونزوئلا، و لیبی از این کاهش مستثنی شدند.
- ۲- بگزارش دبیرخانه اوپک، ایران در ماه آوریل به مقدار ۱,۹۶۰ میلیون بشکه در روز تولید داشته که ۵۳ هزار بشکه از ماه قبل کمتر بوده است. یک گزارش شرکت کپلر ادعا می کند که ایران در ماه آوریل تنها ۷۰ هزار بشکه در روز نفت خام صادر کرده است. تحریم ها، پایین آمدن قیمت نفت، و کاهش واردات نفت چین از دلایل کاهش صادرات ایران ذکر شده است. البته میعانات گازی و صادرات ایران با دور زدن تحریم ها در این آمار وجود ندارد. شاید با اضافه کردن این اعداد به ۲۰۰ هزار بشکه در روز برسیم. کپلر ادعا می کند که نفت ایران که به ترکیه و هند صادر می شده، اکنون متوقف شده است. به ادعای کپلر اکنون تنها چین از ایران نفت می خرد.
- ۳- بگزارش ۴ منبع متفاوت از درون کشورهای اوپک پلاس، اوپک و متحدان این سازمان میلند که در ماه ژوئن نیز همچون ماه مه ۱۰ میلیون بشکه از نفت تولیدی خود را روزانه کاهش دهند. وزیران نفت و انرژی کشورهای عضو و غیر عضو سازمان کشورهای صادرکننده نفت (اوپک) در دهمین نشست فوق العاده خود از طریق وبینار در ۱۲ آوریل (۲۴ فروردین ماه) متعهد شده بودند تولید روزانه خود را از اول ماه مه (۱۲ اردیبهشت ماه) ۹ میلیون و ۷۰۰ هزار بشکه در ماه های مه و ژوئن کاهش دهند. همچنین کشورهای تولیدکننده نفت اوپک و غیراوپک حاضر در توافقنامه همکاری در آن نشست توافق کرده بوند پس از پایان دو ماه، به مدت ۶ ماه از یکم ژوئیه تا ۳۱ دسامبر سال ۲۰۲۰ روزانه ۷ میلیون و ۷۰۰ هزار بشکه کاهش عرضه داشته باشند و در بازه زمانی یکم ژانویه

۲۰۲۱ تا ۳۰ آوریل ۲۰۲۲ به مدت ۱۶ ماه نیز روزانه ۵ میلیون و ۸۰۰ هزار بشکه تولید خود را کاهش دهند. حال رویترز گزارش می دهد که گرایش درون اوپک آن است که بعد از ژوئن همچنان اوپک پلاس به کاهش ۱۰ میلیون بشکه ای پای بند بماند. عربستان سعودی در دوشنبه قبل طی اعلامیه ای خاطر نشان کرد که برای رفع نفت مزاد درون بازار از ماه ژوئن یک میلیون بشکه دیگر از تولید نفت خود کم خواهد کرد. کویت و امارات عربی متحده نیز تعهد دادند که ۱۸۰ هزار بشکه در روز از نفت تولیدی خود را کاهش دهند.

۴- بگزارش آژانس بین المللی انرژی علاوه بر کاهش تولید نفت توسط اوپک پلاس، بقیه کشورها نیز در این زمینه همکاری خوبی از خود نشان داده اند. بعنوان مثال ایالات متحده امریکا و کانادا در آوریل امسال ۳ میلیون بشکه در روز از تولید خود را کم کرده اند و احتمالا در ماه ژوئن این مقدار به ۴ میلیون بشکه در روز خواهد رسید.

۵- شورای همکاری خلیج فارس مجدداً به اختلافات داخلی دچار شده است. سه سال قبل در ۵ ژوئن سه کشور عضو شورای همکاری خلیج فارس یعنی عربستان سعودی، امارات عربی متحده، و بحرین تصمیم به محاصره همه جانبه یکی از اعضای شش گانه خود یعنی قطر گرفتند. از آن زمان فعالیت های میانجیگران برای حل اختلافات مابین اعضا به نتیجه ای نرسید. موتور اصلی اقدامات علیه قطر در ریاض بوده و هست. حالا عربستان سعودی اعلام کرده است که مالیات بر ارزش افزوده (VAT) را بر کالاها و خدمات به مقدار عجیب ۱۵ درصد می رساند. یعنی یکباره آن را سه برابر می کند. تاثیر این اقدام بر شورای همکاری منفی و تخریبی است. ابتکار یک نهاد همکاری در میان کشورهای حاشیه خلیج فارس ابتدا در ۱۹۷۵ توسط ایران پیشنهاد شد. رقیب منطقه ای ایران یعنی عربستان به ابتکار ایران پاسخ نداده و در سال ۱۹۸۱ در میانه جنگ ایران و عراق بقیه پنج کشور حاشیه خلیج فارس را در یک سازمان منطقه ای گرد هم آورد. یکی از طولانی ترین بحث های این شورا در مورد همکاری در سیاست گذاری اقتصادی و همگرایی اقتصادی بوده است. قرار بود مرزها برداشته شود و همه اتباع کشورهای عضو شورا بتوانند بدون مانع در کشورهای دیگر شورا سرمایه گذاری نمایند. از ۱۹۸۳ کشورها به توافق تجارت آزاد (FTA) رسیدند و در ۲۰۰۳ قرارداد اتحادیه گمرکی را امضا کردند. اکنون در عربستان از ابتدای ژوئیه مالیات بر ارزش افزوده ۱۵ درصد، در امارات ۵ درصد و در بقیه کشورها صفر است.

۶- غول گازی روسیه، گازپروم اعلام کرد که مقدار گاز طبیعی صادراتی این شرکت ۱۹ درصد در سه ماه فصل اول ۲۰۲۰ نسبت به سه ماهه اول ۲۰۱۹ کاهش داشته است. بعنوان مثال صادرات به اروپا از طریق ترکیه به ۴۰ میلیارد متر مکعب رسید که یک پنجم از سال قبل کمتر بود. گاز پروم در سه ماه اول سال از مسیر اوکراین گاز صادراتی به اروپا را به نصف یعنی حدود ۱۵٫۵ میلیارد متر مکعب محدود کرده است. شرکت گاز پروم به تنهایی ۳۵ درصد از گاز مصرفی اروپا را تامین می

- کند. این شرکت پیش بینی کرده است که مقدار گاز صادراتی به اروپا در ۲۰۲۰ به ۱۶۶,۶ میلیارد متر مکعب در مقایسه با ۲۰۱۹ که ۱۹۹,۲ بوده است محدود شود.
- ۷- پیش بینی ها برای وضعیت کلی نفت در ۲۰۲۰ به تدریج خوشبینانه تر از هفته های پس از ظهور کووید-۱۹ می شود. آژانس بین المللی انرژی در سناریوهای پیش بینی آینده خود تجدیدنظر کرده و از کاهش متوسط ۹,۳ میلیون بشکه ای در روز به کاهش ۸,۶ میلیون بشکه ای در مقایسه کل سال ۲۰۱۹ بسنده کرده است.
- ۸- بگزارش بارکلیز، پیش بینی برای قیمت نفت برنت و وست تگزاس نسبت به یک ماه پیش تغییر کرده است. حال این بانک پیش بینی می کند که متوسط قیمت نفت برنت در ۲۰۲۰، ۳۷ دلار هر بشکه و برای WTI، ۳۳ دلار هر بشکه است. برای ۲۰۲۱ این بانک پیش بینی می کند که قیمت های دو نفت به ترتیب ۵۳ و ۵۰ دلار هر بشکه خواهد بود.
- ۹- و در حالی که این نوشته تمام می شد، خبر رسید که حسین کاظم پور اردبیلی این جهان را ترک کرد. او که نقش بی همتایی در سیاست گذاری های اقتصادی، خارجی و نفتی ایران در ۴۰ سال گذشته داشت، حدود ۳۰ سال نماینده ایران در اوپک بود. یادش گرامی باد.